

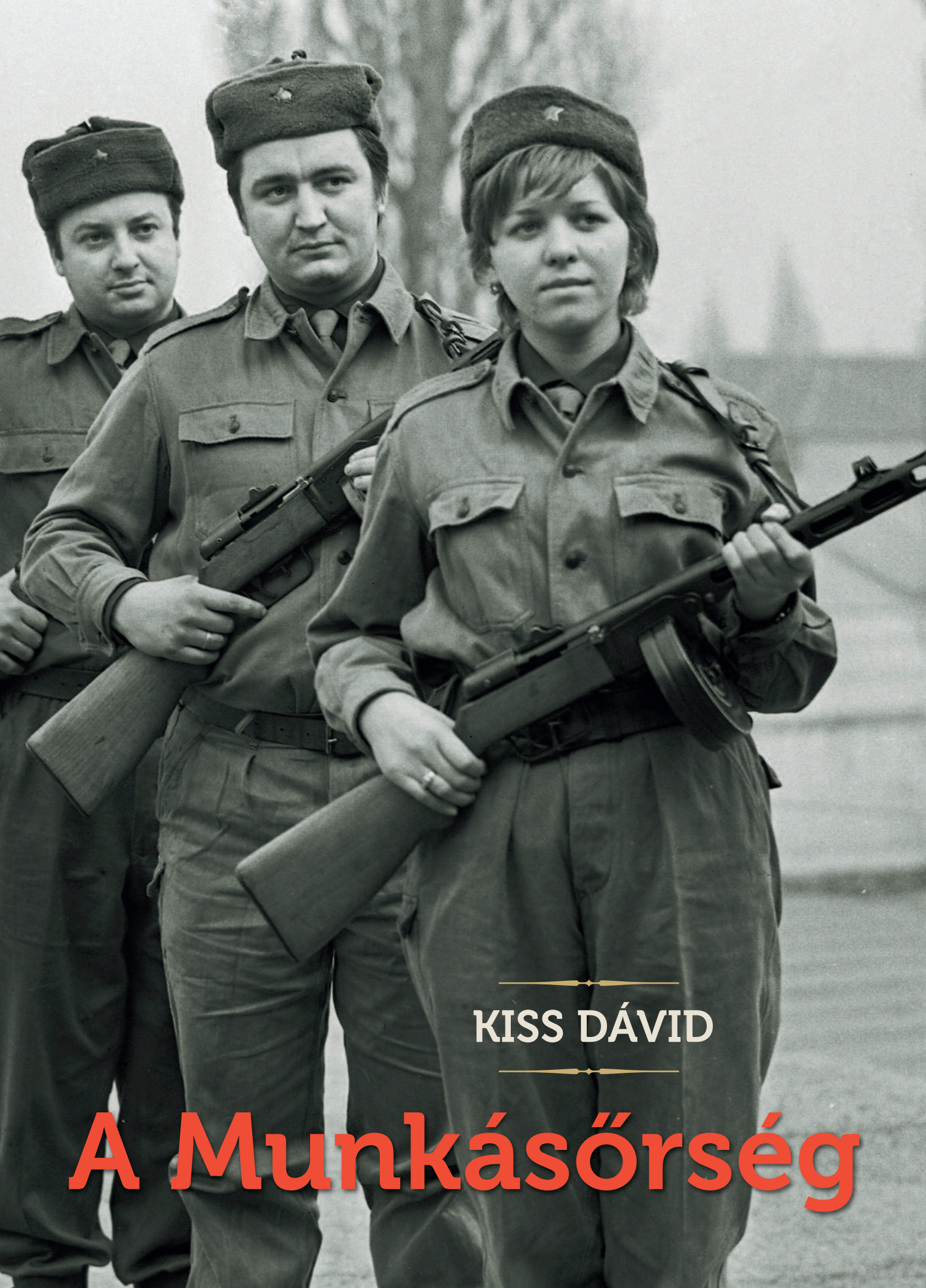
A Munkásőrséget az MSZMP megalkotását követően hozták létre, és a párt megszűnése után nem sokkal számolták fel.

Mindkét esemény a magyar történelem egy-egy korszakhatárához kapcsolódott, az '56-os forradalmat követően a megtorlásokhoz és a restaurációs rezsim megszilárdításához, illetve a Kádár-korszakot lezáró 1989–90-es rendszerváltáshoz. A testület létszáma sokáig vetekedett a Magyar Néphadseregével, kezdeti, 30 ezer fős állományából majdnem mindenki az MSZMP tagja volt, akiket a párt illetékes szervei válogattak ki.

Megszűnése lényeges momentuma volt a rendszerváltásnak, hiszen az országos parancsnokság vezető testületeinek jegyzőkönyvei szerint még 1989 tavaszán is a Munkásőrség átmentésére készültek, azzal a nem titkolt céllal, hogy a nekik szimpatikus politikai erőket a későbbiekben támogassák. Fennállása során a rendszerrel együtt változott párthadserege és a számára kijelölt feladatok is.

KISS DÁVID

A Munkásőrség

A Munkásőrséget 1957. január 29-én alapították MSZMP-határozattal, amelyet elnöki tanácsi rendelet és kormányhatározat erősített meg. Az alapítás sem ötletszerű, sem pedig előzmények nélküli nem volt, ugyanakkor a megszálló szovjet erők is jelentős segítséget nyújtottak mind ebben. Egyfajta milícia szervezésének gondolata már a forradalmat követően napirenden volt, de csak 1957 tavaszán öltött testet. Egy olyan párthű fegyveres testületet kívántak szervezni, amelynek tagjai – legalábbis jó részük – munka mellett látnak el egyfajta paramilitáris, félkatonai szolgálatot.

FORRADALOM UTÁN

A forradalom vérbe fojtását követően berendezkedő Kádár-kormány egyik legfontosabb feladatának tekintette az erőszakos szervezetek újjászervezését, amelyekre hatalmas kiépítése érdekében stabilan támaszkodhat. Volt katonákból és államvédelmisekből felállították a karhatalmat, elkezdték a rendőrség és a néphadsereg állományának átvizsgálását. A karhatalmi alakulatok mellett egyfajta segédhadként több he-

lyen munkásőrséget, polgárőrséget, népőrséget stb. is szerveztek. Az MSZMP vezetése 1956. november végén foglalkozott először egy pártmilícia felállításának gondolatával. Közigazgatási és gyári szinten is készültek ezzel kapcsolatban tervek, utóbbi esetben a Kohó- és Gépipari Minisztériumon belül szerveztek volna Munkás Fegyveres Őrséget. Az 1956 végi és 1957 eleji elképzelések végül 1957 januárjában öltöttek olyan formát, amellyel a párt központi vezetése is foglalkozott. Január 29-én a PB helyett működő Ideiglenes Intéző Bizottság döntött a Munkásőrség felállításáról. A testület elé kerülő javaslatban még a Népőrség elnevezés szerepelt.

A Munkásőrség Országos Parancsnoksága Budapesten, az V. kerületi Arany János utca 25. szám alatti házban rendezkedett be, a kisebb gyárakban, településeken rajokat, szakaszokat, a nagyobbakban századokat, zászlóaljkat szerveztek. Egy-egy század vagy zászlóalj alegységei gyakran több gyárban vagy településen szétszórva helyezkedtek el. Az egységeket a fővárosban a Budapesti Munkásőr Parancsnokság, vidéken a megyei parancsnokságok irányították. A testület vezetése, átlagban 1-2%-a hivatásos vagy –

ahogy akkor nevezték – függetlenített állományú volt, míg a többiek társadalmi munkában látták el feladataikat.

A Munkásőrség irányításába az MSZMP KB Párt- és Tömegszervezetek Osztályának országos és helyi szintű képviselői egyaránt beleszóltak. Ők a testület állományának kiválogatására és eszmei trenírozására ügyeltek. A szervezés azért is csak 1957 márciusában indulhatott meg, mert kezdetben az MSZMP helyi pártszerveit sok helyütt nem sikerült felállítani, a Munkásőrség tagjainak kiválasztása pedig az ő feladatuk volt. A testület létszámát 1957 végéig 30 ezer főre tervezték feltölteni, de már nyárra „teljesítették a tervet”. 1958 áprilisáig további 10 ezer fővel emelték a létszámot. A Munkásőrség szervezésére természetesen a megszálló szovjet hadsereg is odafigyelt, Kazakov hadseregtábornoknak jelentős szerepe volt ebben.

Szabályozták a munkásőrök jogait és kötelezettségeit, így azt is, hogy kiket vehetnek fel a testületbe: „a) elsősorban azt, aki 1919-ben vöröskaton volt, valamint azt, aki részt vett a spanyol szabadságharcban, vagy a II. világháborúban partizán volt, illetőleg 1945 előtt részt vett a kommunista

mozgalomban, vagy 1945 előtt szervezett munkás volt, továbbá: b) munkás, tsz tag, dolgozó paraszt, néphez hű értelmiségi” (sic!) volt. Természetesen a forradalomban való részvétel kizáró oknak számított, akárcsak a külföldre távozás 1956. november 4-ét követően, valamint a „párt és a kormány politikájával történő szembehelyezkedés” és a jogeltiltás is.

A testületbe történő belépéshez két munkásőr írásbeli ajánlása volt szükséges, ezt követően az illetékes MSZMP alapszervezetének intézőbizottsága a kérelmet elbírálta, majd az illetékes parancsnok rendelte el a felvételt, amelynek során esküt kellett tennie a jelöltnek. A munkásőrök részt vállaltak esetleges megmozdulások elfojtásában, a „szocialista tulajdon védelmében”, illetve jelentési kötelezettségük volt.

Emellett az új hatalom példaképnek kívánta őket állítani: „mind a párt-, mind a magánéletben kommunistaához méltóan, szerényen kellett viselkedniük”, és parancsnokaik életét a saját életük kockáztatása árán is megvédeniük. A szolgálat ellátása során közhivatalnoknak minősültek, és elemi csapások elhárításában is részt vettek.

Ugyanakkor széles körű jogosítványokkal rendelkeztek. A munkásőr gyakorlatilag a karszalag és a jelvény felvitelével bármikor „szolgálatba helyezhette” magát, ennek során megillette a büntetőjogi védelem, az egyenruha és a fegyverviselés joga, valamint „karhatalmi alkalmazása esetén az igazoltatási, az előállítási és a fegyverhasználati jog is”. A szolgálatban lévő munkásőr gépjárműveket is átvizsgálhatott, majd ezt követően a rendőrségre kellett előállítania a gyanús személyeket. A fegyvert elvileg csak indokolt esetben használhatták, de ennek igen tág teret szabtak: „Még a figyelmeztető lövések is mellőzhetők, ha a társadalom védelmének az érdeke nem engedi meg az alkalmazásukat, vagy ha a munkásőrt hirtelen és váratlan, az életét fenyegető támadás éri.” Gyermekekre, terhes nőre és elmebetegre tilos volt löni.

A munkásőr akkor is tüzet nyithatott, ha szolgálatának ellátásában akadályozták, ha olyannal került szembe, aki súlyos bűncselekményt követett el, vagy ennes elkövetésében kellett meg-

akadályozni. Szökött elítélt elfogásakor, illetve a munkásőr közvetlen megtámadása esetén is használhatta a fegyverét. Nem indokolható mértékű intézkedések esetén gyakran szemet hunytak. Erre jó példa volt az önvédelem szabályozása: „A védelem szükséges mértékének ijedségből vagy menthető felindulásból való túllépése azonban nem büntethető.” A hatvanas évek közepéig haza is vihették a szolgálati fegyverüket, amiből sok visszaélés és baleset származott.

A Munkásőrség állományának gyors feltöltéséből több probléma is adódott. A parancsnokok többsége a feloszló karhatalomból került át, ők júniusban a függetlenített állomány 55%-át tették ki, másik részük korábban tartalékos tiszt volt. Az egykori ÁVH-sok közül is sokan átkerültek a Munkásőrség állományába, például Halas Lajos. A tisztek a kezdeti időszakban így katonai egyenruhájukat hordták, katonai rangjelzősüket viselték, és az ennek megfelelő megszólítást követelték meg a „parancsnok elvtárs” helyett. A Munkásőrségnél viszont a munkásőr-egyenruha és munkásőr-beosztásjelzés viselését várták el tőlük.

A KIKÉPZÉS

Minden munkásőrnek karhatalmi, alaki, riadó- és egészségügyi kiképzést kellett két-két órában, összesen havi nyolc órában végeznie. Júniusban viszont már két órát célzásra, négyet iskolalövészetre, kettőt ballisztikára, hatot lövészetre kellett fordítani. „Az összevont foglalkozásokon a Munkásőrséget meg kell tanítani énekelni” – szölte a korabeli utasítás.

1957-ben a testületet a következő fegyverekkel látták el: TT pisztolyokkal, 43M karabéllyal, PPS géppisztollyal, DP golyószóróval, Gorjunov géppuskával, 1958-tól 45 mm-es páncéltörő ágyúval. A fegyverzetet folyamatosan korszerűsítették az évek során. A hadseregnél rendszeresített szerelőruha lett az egyenruhájuk, ehhez csizmát vagy bakancsot kaptak. Ezenkívül kerékpárral, motorral, autóval és híradástechnikai eszközökkel is felszerelték a testületet.

A Munkásőrség fontos szerepet töltött be a kádári hatalom megszilárdításában. 1957. március 15-én a többi fegyveres szervvel együttműködtek a járőrözésben, objektumőrözésben, ellenőrző pontok biztosításában, tartalék képzésében. Április 4. előtt a hatalom

munkásgyűléseket szervezett, ezek biztosításában is szerepet kaptak a munkásőrök. Március 30-án Budapesten vonultak fel fegyverrel a kezükben a fontosabb útvonalakon. Ennek során civil ruhás munkásőrök és karhatalmisták biztosították a menetet, és figyelték a tömeg megnyilvánulásait. Április 4-én díszőrséget adtak, járőröztek vagy objektumvédelemre voltak beosztva.

Ezek a rendezvények a május 1-jei demonstráció előkészítését szolgálták, mivel a budapesti felvonulás volt a forradalom utáni első tömegrendezvény, összesen 150-200 ezren vehettek részt rajta. A munkásőrökből két felvonuló csoportot állítottak össze, ugyanakkor volt még öt rendezőcsoport is, amely már hajnalban a városon átvonulva érkezett a helyszínre. A rendezvény alatt kordonszolgálatot adtak, a teret szektorokra osztották, ezeket egy-egy munkásőrszlop választotta el egymástól. Az így képzett folyosókon rövid idő alatt jelentősebb erőt lehetett volna a tömegbe vezényelni. Az emberek a kerületi pártszervek irányításával gyülekeztek, öt oszlopban vonultak a térre, a mozgásukat is a munkásőrök „biztosították”. Ezen a napon a kerületi párt házak védelmét is a Munkásőrség biztosította. Az ünnep egyben Kádár forradalom utáni debütálása volt, ugyanis ekkor mondott először nagyobb tömeg előtt beszédet a hatalom birtokában. A dísztribünt a mai Andrássy út – vagy ahogy akkor nevezték: Magyar Ifjúság útja – torkolatában helyezték el.

A munkásosztály örömnapija után a parasztságot megszólító „új kenyér ünnepén” is igénybe vették a testület szolgálatait. A zászlóaljparancsnokoknak az augusztus 20-át megelőző nap reggelétől az azt követő nap reggeléig kerületenként egy-egy századot és egy-egy nehézfegyverrajt kellett készenlétben tartaniuk. Többen kaptak ekkor Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérmeket azok közül, akik részt vettek a forradalom leverésében. Majd következett 1957. október 23. és november 7. Nagyobb megmozdulástól nem féltek, de semmilyen megemlékezést nem akartak eltérni. Legfeljebb fekete ruhába öltözésre, röpcédulázásra számítottak.

Az évforduló előtt egy jelentősebb esemény történt: október 14-én a Húvösvölgyben 40 fiatal megtámadta az 56-os villamos egyik szerelvényét. A Munkásőrségnél október 15-től november 8-ig rendkívüli őrszolgálatot tartottak. Október 30-án a Köztársaság téren nagygyűlést rendeztek, ennek

során a Budapesti Pártbizottságnál egy évvel korábban történetekre emlékeztek, a rendezvény főszónoka Marosán György volt. A munkásörök munkahelyükkel, de egyenruhában, pisztollyal és karszalaggal vonultak fel, illetve kordonszolgálatot adtak és az utcák lezárásában is részt vettek.

A TESTÜLET TOVÁBBFEJLESZTÉSE (1958–1963)

1957 novemberében az MSZMP vezetése a testület létszámának további 10 ezer fővel történő növeléséről hozott határozatot. Ezt már igen nehezen sikerült végrehajtani, 1959-ben is csak 37 ezer fős volt az állomány. Ebben az esztendőben a pártvezetés egy részében felvetődött az ötlet, hogy a Kádári irányvonalától balra állókat szorítsák ki a testületből. Ennek érdekében létrehozták a könnyített szolgálat intézményét, majd 1963-ban ötéves szolgálatot és ter-

vezett, éves rotációt vezettek be. Elkezdődött a rádióhíradás kiépítése, ugyanakkor korszerűtlen, 45 mm-es páncéltörő ágyúkkal is ellátták a testületet.

Jelentős energiát fektettek a munkásöri állomány kiképzésébe. Míg az első időszakban csak a fegyverhasználatra és alaki kiképzésre helyeződött a hangsúly, 1961-ben már a század- és zászlóaljkötelékben végzett karhatalmi feladatok (figyelőszolgálat, objektumok őrzése, járőrözés, tömegoszlatás) végrehajtása is szerepet kapott. A társadalmi állomány – hivatalosan munkaidőn kívül – évi 72 órás kiképzésben részesült. Ebből 65 óra jutott karhatalmi harcászatra, vagyis városi harc, objektumőrzés gyakorlására. Ezen belül 62 órában lökiképzést is kellett oktatni. Ez lényeges is volt, hiszen több munkásör korábban nem vett részt katonai kiképzésben. A későbbiekben ügyeleti és közbiztonsági szolgálatot, műszaki ismereteket, aknák telepítését, robbantással kapcsolatos ismereteket, távolságmérést, tereptant, egészségügyi ismereteket, fogolykísérést is oktattak.

Az '50-es évek végétől fokozatosan bővítették a testület feladatait, kidolgozták a riadóterveket és a társszervekkel történő együttműködés rendjét. Ezt kezdetben az országos karhatalmi

parancsnokságon és annak megyei szervein belül valósították meg. A parancsnokságok törzsébe a fegyveres szervek illetékes vezetői, továbbá helyi tanácsi és pártvezetők kerültek. Feladatuk az újabb „ellenforradalmi szervezkedés” elhárítása lett volna. Mindennek érdekében kidolgozták, hogy mely munkásöri, rendőri vagy éppen katonai alegységnek mely objektumot, hidat, útkereszteződést vagy stratégiai pontot kell megszállnia, s a kijelölt épületek löállásait előre megtervezték. Tömegoszlatási tervek is készültek. A hatalom továbbra is tartott egy újabb forradalom kirobbanásától. Az országos karhatalmi parancsnok Biszku Béla lett. A fokozatos létszámemeléseknek köszönhetően a testület állománya 45 ezer főre nőtt. A milícia fennállása során több alkalommal részt vett árvízi védekezésben vagy tömegszerencsétlenség, elemi csapás elhárításában is.

A FÉNYKOR (1963–1987)

Az 1963-as esztendőben jelentős átalakítások történtek a Munkásörségben. Mivel ez az év a konszolidáció sikerét hozta, ráadásul a Szovjetunióban is

← Pihenő munkásörök a kiképzés szünetében, PPS géppisztollyal, 1968

folytatódott a desztalinizáció, Kádár lépéseket tett abba az irányba, hogy a párt hadseregét az új politikai irányvonalnak megfelelően szabja át. Az MSZMP Politikai Bizottsága több döntést hozott a testületről. Az állományba évente új tagokat kellett felvenni, az időseket és a szolgálatra alkalmatlanokat le kellett szerelni, illetve tartalékállományba helyezni. A tartalék a háborúban behívandók és a veszteség pótlására szolgált. Mindezzel az állomány fiatalítása, a Kádártól balra állók kizárása volt a politikai vezetés célja.

A felvétel különböző kvóták szerint történt, megszabták, hogy a felveendők között mennyi párttag, pártonkívüli és KISZ-tag legyen, ugyanakkor korhatár alapján is meghatározták a felveendők arányát. De azt is minden esztendőben pontosan megszabták, hogy hány százalék legyen az újak között munkás, paraszt vagy éppen értelmiségi. Utóbbiak közül egészen magas pozíciókat betöltő személyek, tudósok is tagjai lettek a testületnek.

A nem párttagoknak sok esetben a munkásori szolgálatot egyfajta próbatételnek szánták, a testületet a párttag-ság egyfajta előszobájának tekintették. Az ezt követő években a Munkásőrség jelentős része kicserélődött, a pártvezetés több, számára túlságosan balos személytől megszabadult. Az évtized végére a testület állománya közel 60 ezer fős lett, közülük 8-10 ezer fő volt a tartalékosok száma.

Az állomány átrostálása mellett lényeges volt az is, hogy a pisztolyokat ezt követően nem vihették haza a milicisták, ami óriási felháborodást váltott ki körükben. A TT-k (Tokarev 33M személyi pisztolyok) fokozatos bevonásával arányosan csökkent a fegyverrel történő visszaélések és balesetek száma. Ugyanakkor az egységeket igyekeztek minél koncentráltabban elhelyezni, arra törekedtek, hogy a nagyobb gyárak bázisán szervezzék meg a testületet.

Folytatódott a különböző fegyveres szervek együttműködésének kidolgozása, illetve átalakítása. A BM fegyveres szervezeteinek, a karhatalomnak, a rendőrségnek és a határőrségnek a következő esetekre kellett együttműködési tervet kidolgozniuk a Munkásőr-

A Munkásőrség tömegosztatási gyakorlata az 1970-es években

A Központi Ellátó Parancsnokság csapatzászló-átadási ünnepsége, Fót, 1984

átvállalnia háttországvédelmi feladatokat, hogy – a szovjet elvárásoknak megfelelően – növelni lehessen a Magyar Néphadsereg támadóerejét. Az új feladatokhoz új eszközöket is kaptak, többek között két magyar fejlesztésű Kalasnyikov-típust, az AMP-69-et és az AMD-65-öt. A kiképzés színvonalának emelésére Budapesten felépítették a Munkásőr Aleggység-parancsnoki Iskolát.

A '80-as évtized elején jelentősebb technikai fejlesztések történtek, ám a gazdasági és társadalmi problémák a Munkásőrséghez is begyűrűztek. Folyamatosan csökkent az új jelentkezők száma, hiszen egyre kevesebb előrejutási lehetőséget láttak a testületben. Bár az utolsó időszakban felgyorsult a bomlás, és a kiképzésekre is kevesebben jártak el, a Munkásőrség a nyolcvanas években „vállalkozóként” is fellépett, hogy kiegészítse fogyatkozó költségvetési bevételeit: például a MÁV objektumait, eszközeit őrizte fizetség ellenében, tehát nem társadalmi munkában.

A TESTÜLET ALKONYA (1987–1989)

séggel: határzárás, fegyveres, szökött bűnöző elfogása, elemi csapások, belső zavargások megszüntetése, tömegrendezvények biztosítása. A karhatalom és a Munkásőrség feladata lett a „szövegség” csapatok átvonulásának biztosítása is. Ennek során közúti és vasúti hidakat, forgalmi csomópontokat ellenőriztek volna. A BM-mel közös akciókra kellett felkészülniük, így forgalomszabályozásra, „operatív intézkedések végrehajtására”, útvonalak őrzésére, kiürítési tervek lebonyolítására.

Háborús időszakban továbbra is kiemelt szempont volt a belső rend biztosítása. Az atom-, biológiai, vegyi (ABV) vagy légitámadás sújtotta területek ellenőrzése, a károk felszámolása, ledobott deszantosok felkutatása, munkahelyi „pánikkeltők, szabotázsok” kiiktatása is a tevékenységi körükbe tartozott. Lényeges volt a Munkásőrség számára kijelölt objektumok őrzése. A rendőrséggel való közös feladatvégzést is kidolgozták, a munkásőr igazoltathatott, elfoghatott és előállíthatott, sőt, üldözés céljára gépjárművet

is igénybe vehetett, amennyiben nem volt jelen rendőr. Rendszeressé vált a rendőrökkel történő közös járőrözés.

Együtt kellett működniük a határőrséggel és a polgári védelemmel is. A katonai vezetés azzal számolt, hogy háború esetén az országot 34 helyszínen összesen 7,6 megatonna TNT-vel egyenértékű csapás fogja sújtani, különösen a nagyobb városokat. Megtervezték, hogy az adott területen lévő lakosságot, intézményeket, kormányzati szerveket hova és milyen útvonalon telepítik ki. Ennek biztosítására, illetve az evakuált területek őrzésére is igénybe kívánták venni a Munkásőrséget. A befogadási pontokon a rendfenntartás is az ő feladataik közé tartozott.

1970 és 1976 között jelentős mértékben nőttek, illetve háború esetén tovább nőttek volna a Munkásőrség feladatai. Létrehozták az egységes háttországvédelmi rendszert, élén a Háttországvédelmi Alakulatok Parancsnokságával, megyei szinten pedig a területvédelmi parancsnokságokkal. A Munkásőrségnek a katonaságtól kellett

1987-ben a Munkásőrségnél terveket kellett készíteni a testület gazdaságosabb működtetésére. 1988. március 15-én és október 23-án a munkásőrök még aktívan részt vettek az ünnepségek biztosításában, illetve az ünneplők figyelésében – a későbbiekben a testület effajta szerepe háttérbe szorult, majd megszűnt. Kádár 1988. májusi félreállítását követően, június 11–12-én a Munkásőrségnél megtartották a munkásőrparancsnokok IV. kongresszusát. Grósz Károly is megjelent a rendezvényen, ahol kijelentette, hogy ha a helyzet úgy alakul, az ellenzékkel szemben adminisztratív, vagyis erőszakos eszközöket is fognak alkalmazni. Majd november 29-én a Budapest Sportcsarnokban, a pártaktíván tartott beszédet, amelyben fehérterrortól és ellenforradalomról szónokolt.

1989. január 28-án Pozsgay Imre bejelentette, hogy '56 nem ellenforradalom volt, hanem népfelkelés, ami a Munkásőrséget is igen érzékenyen érintette, hiszen korábban igyekeztek azt sulykolni, hogy a testület a forradalomról szónokolt.

lom leverésében is részt vett, ami szervezetileg ugyan nem volt igaz, de állományába többen kerültek át a feloszló karhatalomból. 1989 tavaszán összeült az Ellenzéki Kerekasztal, amelynek egyik lényeges követelése volt az MSZMP párhadseregének feloszlata.

A Munkásőrség legfelsőbb vezetése nem érzekelte a változások súlyát, s a testület átmentését tűzte ki céljának. A Munkásőrség utolsó parancsnoka, Borbély Sándor egy alkalommal így fogalmazott: „*működésünkben fokoznunk kell az éberséget [...] Mi azt ígértük a politikának, hogy a Munkásőrséget úgy mentjük át a jövő számára, hogy a jelenlegi politikai karakterét megtartsa, értékeit a jövő számára is garantálja.*”

Még 1989-ben is ugyanazokra a feladatokra – párt- és állami rendezvények biztosítása, párt- és állami vezetők utazásainak biztosítása, magyar és szövetséges csapatok, illetve eszközeik biztosítása, ellenséges csapás által veszélyeztetett területek kiürítése, út és vasút biztosítása, utcák és lakott területek lezárása, tömegoszlatás végrehajtása, tömegben folyosónyítás szakasz köztelékben – készültek a kiképzés során, mint a korábbi évtizedekben.

1989. május 8-án az MSZMP KB hatásköréből a kormányhoz került át a testület. Bár e lépés szimbolikusnak tűnt – figyelembe véve, hogy ez egy MSZMP-hez köthető kormány volt, és a testület állományát a párt helyi szervei válogatták ki –, a testület vezetését igen érzékenyen érintette, akárcsak az

ezt követő jelentős, 150 millió forintos költségvetési megvonás.

Mindeközben zajlottak az ellenzék és a hatalom közötti Nemzeti Kerekasztal-tárgyalások. Ezek során a hatalom a testület átalakítása mellett érvelt, míg az ellenzék annak teljes és jogutód nélküli felszámolását követelte. Az SZDSZ és a Fidesz bejelentette, hogy népszavazást kezdeményez az államfő megválasztásának módja, a pártszervek munkahelyekről történő kitiltása és az MSZMP vagyonával való elszámoltatása mellett a Munkásőrség feloszlatajáról is. A választásokra készülő kormány nem volt könnyű helyzetben. Bár nem volt mindegy, hogy az 1957 és 1989 között munkásőri szolgálatot ellátók és családtagjaik hogyan voksolnak majd a későbbiekben, a testület léte mégis kezdett egyre kényelmetlenebbé válni a kormány és a párt számára.

Ebben a helyzetben maga a népszavazási kezdeményezés, az aláírások összegyűjtése, illetve a közvéleménykutatási adatok olyan plusz kényszerítő nyomást jelentettek a kormány számára, hogy végül két törvény megalkotása mellett döntött. Az egyik a testület felszámolásáról rendelkezett, ez lett az 1989. évi XXX. törvény, a másiknak egy újfajta önkéntes területvédelmi erő felállítását kellett volna szabályoznia. Ez – jellegéből adódóan – a Munkásőrség átmentését jelenthette volna, ennek megalkotására azonban nem került sor.

A Munkásőrség feloszlatajáról intézkedő törvényt október 20-án fogadta el

a parlament, s a következő napon lépett hatályba. A Munkásőrség feloszlata ezt követően vette kezdetét. Először az objektumok őrzésének átvétele, majd a fegyverzet katonai létesítményekbe szállítása következett. Az ingóságok és az ingatlanok hasznosítása hosszabb időt vett igénybe. A november 26-i népszavazáson a Munkásőrségre leadott szavazatok 3,26%-a volt érvénytelen, a 4 285 604 érvényes szavazatból 4 068 420, azaz 94,94% lett igen, 217 184, azaz 5,07% nem. Ez utóbbi adat azért is érdekes, mert közel 200 ezer főre tették a testület fennállása alatt ott szolgált munkásőrök számát.

* * *

Az MSZMP az állami fegyveres szervek mellett 1957-ben saját párhadsereget is szervezett, amelynek létszáma nem sokkal maradt el a haderótól. A Munkásőrség az 1989-es rendszerváltásig működött, a '70-es évekre jelentős mértékben bővültek a feladatai, gyakorlatilag az összes fegyveres társ szervvel kidolgozták az együttműködését, korszerű fegyverzetet rendszeresítettek. A rendszerváltás során az ellenzék határozottan követelte a testület teljes és jogutód nélküli felszámolását, amely az 1989. évi XXX. törvénnyel meg is valósult. ♦

—→
Pillanatkép a Munkásőrség tömegoszlatási gyakorlatán, 1983
—→

Előfizetőinknek 2 szám ajándék: 10-et fizet, 12-t kap!

Egyenként is megvásárolható példányok

2004/4	Bibó István, a nemzet lelkiismerete	448 Ft	☐	2012/11	Volksbund kontra Hűségmozgalom	645 Ft	☐
2004/8-9	60-as évek	699 Ft	☐	2012/12	Sztálin – Nagy perek – A „Kossuth címer”	645 Ft	☐
2004/10	IV. Károly	448 Ft	☐	2012/1 különszám	Boszorkányság	645 Ft	☐
2004/12	Az Andrásyok világa	448 Ft	☐	2012/2 különszám	A Magyar nemesség	645 Ft	☐
2006/2-3	Háború a modern korban	789 Ft	☐	2013/1	Híres merényletek – Gestapo	695 Ft	☐
2006/7	Terrorbombázások – Tortúra	545 Ft	☐	2013/2-3	Nagy Szulejmán – Pápák és a Pápaavasztás	995 Ft	☐
2006/8	Che Guevara – Keresztések	545 Ft	☐	2013/4	Mozaikok az európai zsidóság történetéből	695 Ft	☐
2007/3	Állambiztonság – Titkosszolgálat	595 Ft	☐	2013/5	Horthy Istvánné – Grófok, hercegek, bárók	695 Ft	☐
2007/6-7	A magyar bor századai	889 Ft	☐	2013/6	Szent István nyomában – Fehérvár	695 Ft	☐
2007/8	A 20. századi nő	595 Ft	☐	2013/7	Bethlen Gábor – Kis magyar lőtörténelem	695 Ft	☐
2007/9	Személyi kultuszok	595 Ft	☐	2013/8	A mohácsi csata – II. Lajos kontra Szulejmán	695 Ft	☐
2007/10	Horthy Miklós kultusza	595 Ft	☐	2013/9-10	Napoleon – A hatalom és a szélsőjobb a Horthy-korban	995 Ft	☐
2007/1 különszám	AVO-AVH-III/III	595 Ft	☐	2013/11	Hősök tere – Nemzet és emlékezet	695 Ft	☐
2008/1	Emigrációk	595 Ft	☐	2013/12	A Bethlen-korszak	695 Ft	☐
2008/2-3	Reform, modernizáció	595 Ft	☐	2013/1 különszám	A borgiák – Firenze és a Medicek	695 Ft	☐
2008/4	Szlovákia + Híres asszonyok	595 Ft	☐	2013/2 különszám	Mi történt Mohács után?	695 Ft	☐
2008/5	A repülés úttörői + Edvard Beneš	595 Ft	☐	2014/1	A székelység története	695 Ft	☐
2008/6	Ókori olimpiák + Katyn	595 Ft	☐	2014/2	Zrínyiek	695 Ft	☐
2008/7-8	Fekete krónika	895 Ft	☐	2014/3	Dózsa György, 1514 – Megszállás, 1944	695 Ft	☐
2008/9	Fekete-fehér Amerika	595 Ft	☐	2014/4-5	Seuzo-kincs – Az I. világháború	995 Ft	☐
2008/10	A doni kálvária + '68 világa	595 Ft	☐	2014/6	A béke kálváriútján – Apponyi Albert gróf	695 Ft	☐
2008/1 különszám	Titokzatos ókor	595 Ft	☐	2014/7	Egy magyar mítosz – Az aranysapat	695 Ft	☐
2009/1-2	Magyar jobboldali hagyomány	895 Ft	☐	2014/8	Sopron – A hűség városa	695 Ft	☐
2009/3	A királysíroktól a 301-es parcelláig	595 Ft	☐	2014/9	Isonzó – Doberdó – Caporetto	695 Ft	☐
2009/4	Amiről a címerek mesélnek	595 Ft	☐	2014/10	Az Oszmán Birodalom	695 Ft	☐
2009/5	Délvidéki tragédia	595 Ft	☐	2014/11	A kiugrási kísérlet	695 Ft	☐
2009/6	Út a háborúhoz	595 Ft	☐	2014/12	Magyar béketörekvések – Szent-Györgyi Albert	695 Ft	☐
2009/7-8	Vadászat Magyarországon	895 Ft	☐	2014/1 különszám	Európa	695 Ft	☐
2009/9	A téli háború – Kálvin és a reformáció	595 Ft	☐	2015/1	A nagy háború, 1914–1918	695 Ft	☐
2009/10	Egyenruha-történet – Középkori magyar királynék	595 Ft	☐	2015/2	Islám radikalizmus – Vitriolos karikatúrák	695 Ft	☐
2009/11	Középkor	595 Ft	☐	2015/3	Haditengerészet	695 Ft	☐
2010/1	A csendőrség története 1881–1945	645 Ft	☐	2015/4	1945, egy végzetes év – Hóman Bálint	695 Ft	☐
2010/2	Szabadművesek	645 Ft	☐	2015/5-6	Örmény genocídium 1915 – Német kapituláció 1945	995 Ft	☐
2010/3	Szélsőjobboldali radikalizmusok	645 Ft	☐	2015/7	Petőfi élete és halála	695 Ft	☐
2010/6	Kitelepítések – Ki volt Biszku Béla?	645 Ft	☐	2015/8	Női szerepek a történelemben	695 Ft	☐
2010/7	A szex és erotika kultúrtörténete	645 Ft	☐	2015/9	A Nádasdyak – Málénkij Robot	695 Ft	☐
2010/8	Sikertörténetek a 19. században	645 Ft	☐	2015/10	Koncepciók perek	695 Ft	☐
2010/9	1956-os sortűzek – Kulákok	645 Ft	☐	2015/11	Gróf Tisza István	695 Ft	☐
2010/10	Hitler és Sztálin tábornokai – Károlyi Mihály	645 Ft	☐	2015/12	Koronás fők	695 Ft	☐
2010/1 különszám	Trianon és a revízió	645 Ft	☐	2016/1	Migráció	695 Ft	☐
2010/2 különszám	Ormos 80	645 Ft	☐	2016/2	Széll Kálmán	695 Ft	☐
2011/1	A Szent Korona viszonyosságai	645 Ft	☐	2016/3	A Mein Kapf és a Hitler mítosz	695 Ft	☐
2011/2	Vörös terror, fehér terror	645 Ft	☐	2016/4	Mátyás király	695 Ft	☐
2011/3-4	A 19. század – Bethlenek	995 Ft	☐	2016/5-6	Teleki Pál – Báthori István – GULAG	995 Ft	☐
2011/5	Weimar arcai – Megszállások	645 Ft	☐	2016/7	Honfoglalók	695 Ft	☐
2011/6	A Hitler-Sztálin paktum	645 Ft	☐	2016/8	Verdun, 1916	695 Ft	☐
2011/7	Háborús bűnösök	645 Ft	☐	2016/9	Széchenyi István – a legnagyobb magyar	695 Ft	☐
2011/8	Királykérdés Magyarországon	645 Ft	☐	2016/10-11	1956–2016 – Végzetes sorsok	995 Ft	☐
2011/9-10	Bethlen István	995 Ft	☐	2016/12	Amerikai elnökök – 1789–2016	695 Ft	☐
2011/11	Az avarok	645 Ft	☐	2017/1-2	Koronázások Magyarországon 1526–1916	995 Ft	☐
2011/12	Gulag	645 Ft	☐	2017/3	A GULAG szomorú világa – Olofsson Placid atya	695 Ft	☐
2011/1 különszám	Dicsőséges dinasztia: Árpád-ház	645 Ft	☐	2017/4	Mindszenty – Kádár	695 Ft	☐
2011/2 különszám	Náci örökség	645 Ft	☐	2017/1 különszám	SISI – Erzsébet a magyarok királynéja	695 Ft	☐
2011/3 különszám	Magyar középkor	645 Ft	☐	2017/5	Kállay Miklós	695 Ft	☐
2012/1-2	Magyarország a mérlegen	995 Ft	☐	2017/6	Jászok és kunok	695 Ft	☐
2012/3	Kítörés	645 Ft	☐	2017/7-8	Trianon – 1920	995 Ft	☐
2012/6	Adók és adófizetők – Hitler stílusa	645 Ft	☐	2017/9	Szent László	695 Ft	☐
2012/7	Újkori olimpiák – Lovagok világa	645 Ft	☐	2017/10	Forradalmak	695 Ft	☐
2012/8	Horthy István halála – Kádár arcai	645 Ft	☐	2017/11	Görög mitológia	695 Ft	☐
2012/9-10	Klebsberg – Aktuális Horthy kép	995 Ft	☐	2017/12	A reformáció kezdetei	695 Ft	☐
				2018/1	Görgei Artúr	695 Ft	☐

EGYÉVES ELŐFIZETÉS DÍJ | 2018/3–2019/2 (12 szám) 6950 Ft

Adja le megrendelését e-mailben: rubicon@t-online.hu | Rendelhet interneten: www.rubicon.hu

Vagy postai úton: Rubicon szerkesztősége (1161 Budapest, Sándor utca 60.).

MCC
MATHIAS CORVINUS COLLEGIUM

RUBICON
TÖRTÉNELMI MAGAZIN

BONUSINTRA...
ORSZÁGOS TÖRTÉNELEMVERSENY

Készen állsz a küzdelemre?

**Irányítsd az 1848-49-es szabadságharc
eseményeit történelmi játékunk során!**

**Métkőzz meg a legjobbakkal az értékes
nyereményekért!**

bonusintra.mcc@gmail.com

<http://bonusintra.mcc.hu/2018>

www.facebook.com/bonusintra

Jelentkezési határidő: 2018.02.25

M E S T E R K U R Z U S

Magyar katonák a II. világháború keleti hadszínterén

TUDOMÁNYOS ISMERETTERJESZTŐ KONFERENCIA

2018. FEBRUÁR 24.

ELTE ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
1053 BUDAPEST, EGYETEM TÉR 1-3. IX. ELŐADÓ

A RÉSZTVEVŐK INGYENES, DE ELŐZETES JELENTKEZÉSHEZ KÖTÖTT

9.00-9.50

REGISZTRÁCIÓ

10.00

MEGNYITÓ

10.15

SZÁMVÉBER NORBERT: **HÍDFŐCSATÁKTÓL A SZOVJET ÁTTÖRÉSIG. HARCOK A DONNÁL, 1942-43**

11.00

HORVÁTH CSABA: **A MAGYAR KIRÁLYI HONVÉDSÉG A KELETI HADSZÍNTÉREN, 1941-43**

11.45 | SZÜNET

12.00

KOVÁCS VILMOS: **MAGYAR FEGYVERZET ÉS HADITECHNIKA A II. VILÁGHÁBORÚ KELETI HADSZÍNTERÉN, 1941-44**

12.45

MAGYAR KATONÁK A FILMHIRADÓBAN - VETÍTÉS

13.00

BONHARDT ATTILA: **A MAGYAR KIRÁLYI 1. TÁBORI PÁNCÉLOSHADOSZTÁLY A DON MENTI HARCOKBAN, 1942-43**

13.30 | SZÜNET

13.50

GYÖRGY SÁNDOR: **A MAGYAR KIRÁLYI 2. HONVÉD HADSEREG MEGSZERVEZÉSE, 1942-43**

14.20

DON-KANYAR C. ANIMÁCIÓS RÖVIDFILM - VETÍTÉS

14.30

SZABÓ PÉTER: **ÉLET A MEGSZÁLLT SZOVJET TERÜLETEKEN. A MAGYAR KIRÁLYI 2. HONVÉD HADSEREG MEGSZÁLLÓ TEVÉKENYSÉGE ÉS KAPCSOLATA A POLGÁRI LAKOSSÁGGAL**

15.00 | SZÜNET

15.15

SZAKÁLY SÁNDOR: **JÁNY GUSZTÁV ÉS A MAGYAR KATONAI FELSZŐ VEZETÉS**

16.00

STARK TAMÁS:

MAGYAR KATONAI VESZTESÉGEK A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN

RENDEZI | **RUBICON SZERKESZTŐSÉG - HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM**

EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREK: VERITAS TÖRTÉNETKUTATÓ INTÉZET - TÖRTÉNELEMOKTATÓK SZAKMAI EGYESÜLETE

JELENTKEZNI LEHET HONLAPUNKON | www.rubicon.hu

A RENDEZVÉNYT TÁMOGATJA

RUBICON MEGRENDELÉS:

www.rubicon.hu

E számunk
MAGAZIN az Emberi Erőforrások Minisztériuma
és Nemzeti Kulturális Alap
támogatásával készült.

